OBLIGATORISK OPPGAVE 3

STA-2003-Tidsrekker

24. april 2019

Martin Soria Røvang Universitetet i Tromsø

Inneholder 11 sider, inkludert forside.

Innhold

1	Oppgave	3
	1.1 a)	
	1.2 b)	
	1.3 c-d)	
	1.4 e)	4
	Oppgave 2 2.1 a-b)	6
	Oppgave 3 3.1 a-b)	6
4	Appendix	8
5	Referenser	11

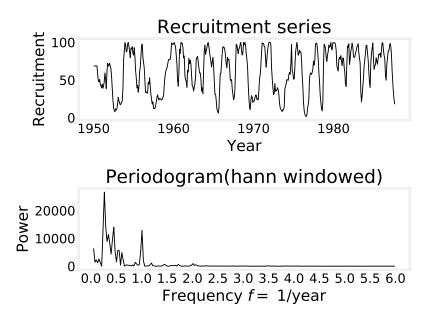
1 Oppgave

1.1 a)

Ved bruk av en vektet periodogram vist i ligning(1.1) kan vi se på energien til tidsrekken. Denne viser at vi har kraftig periode rundt f = 0.5 år og på f = 1 år, derfor kan man se at det er sesongvariasjoner i tidsrekken.

$$S_{xx}(f) = \frac{dt}{NU} \left| \mathfrak{F} \left\{ w[n] \cdot x[n] \right\} \right|^2 \tag{1.1}$$

Her er S_{xx} kraften på frekvenskomponentene, dt er tidssteget (i dette tilfelle dt = 1), $\mathfrak{F}$ er Fouriertransformasjonen, w[n] er vinduet (brukt hann vindu) og x[n] er tidsrekken. Resultatet er i figur(1).

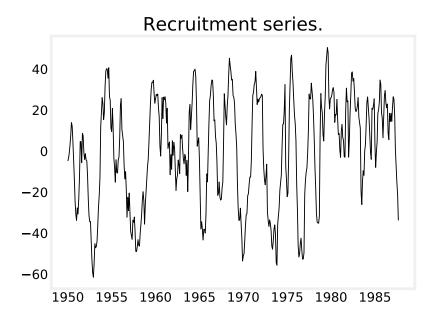
Figur 1: Tidsrekken plottet med vektet periodogram. Her kan man se forskjellige periodisiteter rundt f = 0.5 år og en på f = 1 år. Frekvensaksen har blitt ganget med [12 måneder/år] for å få enhet 1/år.

1.2 b)

Her trekker vi fra midlere sesongvariasjoner for å gjøre tidsrekken stasjonær. Resultatet er plottet i figur(2).

1.3 c-d

Vi har plott av ACF og PACF i figur(3). Her kan man observere at ACF plottet har den karakteristiske AR() modellen der det konvergerer mot null når $h \to 0$, men denne gir ingen indikasjon på orden av AR. I PACF ser man at det er en korrelasjon ved h = 1 og h = 2, resten ser ut til å

Figur 2: Trukket fra midlere sesongvariasjoner for å gjøre tidsrekken stasjonær.

være hvit støy da dette ligger under 95% konfidensinterval gitt i ligning(1.2). Pågrunn av den klare indikatoren på korrelasjon ved h = 1 og h = 2 kan vi si at vi har en AR(2) eller ARMA(2, 0) prosess.

$$\sigma_w = \frac{2}{\sqrt{N}} \tag{1.2}$$

N er lengden på tidsserien.[p. 31 Shumway [2017]]

1.4 e

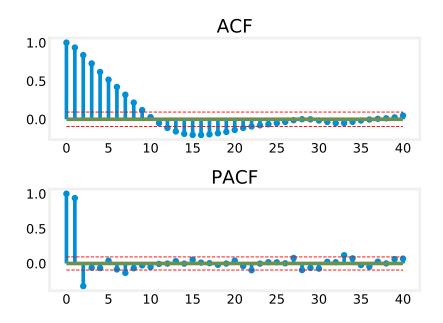
Ved bruk av statsmodels-pakken i python kan vi simulere en ARMA-modell med gitte parametere, i figur(4) ser vi en resultatet fra en ARMA(2,0) modell. Fra utskriften fikk vi modellen gitt i ligning()

$$\hat{x}_n = \alpha + \phi_1 \hat{x}_{n-1} + \phi_2 \hat{x}_{n-2} + \hat{w}_t \tag{1.3}$$

der $\alpha = -0.7019$, $\phi_1 = 1.2483$ og $\phi_2 = -0.3313$ Her har det blitt brukt en *hatt* på tidsrekken for å vise at det er et estimat. Fra utskriften i figur(4) har vi at $\sigma_w = 8.653$, dette er den estimerte variansen på den hvite støyen slik man har fordelingen $N \sim (0, \sigma_w^2)$. Dette kan brukes til å finne *Mean-square prediction error* som er gitt ved ligning(1.4),

$$P_{n+m}^{n} = E\left[\sigma_{w}^{2} \sum_{i=0}^{m-1} \psi_{j}^{2}\right]$$
 (1.4)

der ψ er vektene gitt fra modellen slik at $\phi(z)\psi(z) = \theta(z)$. Her er $\psi(z)$ og $\theta(z)$ de karakteristiske ligningene til AR og MA modellen og $\psi(z)$ er vektene gitt ved $\psi(z) = (1 + \psi_1 z + \psi_2 z^2 + \dots + \psi_j z^j + \dots)$

Figur 3: Plot av ACF og PACF for den stasjonære tidsrekken i figur(2)

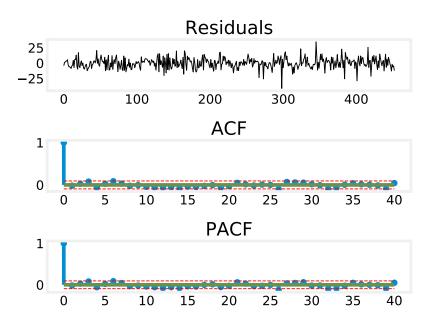
	Dep. Variab	le:			У	No.	Observa	ations:		453	
	Model:		AI	RMA(2	2, 0)	Log	Likelil	100 d		-1616.790	
	Method:			CSS	-mle	S.D.	. of in	novatio	ns	8.564	
	Date:	Tue	, 16	Apr	2019	AIC				3241.579	
	Time:			12:2	27:46	BIC				3258.043	
	Sample:				0	HQI	C			3248.066	
	========										
									~~-~~	0.975]	
		-0.7019									
	•	1.2483									
	ar.L2.y	-0.3313	0	044	- 7	.471	0	.000	-0.418	-0.244	
	${\tt Roots}$										
	Real			Imaginary				Modul	Frequency		
	AR.1	1.1555	1.1555 +			0000j			55	0.0000	
	AR.2	2.6120			+0.000	0 i		2.61	.20	0.0000	

Figur 4: Utskrift av ARMA-model resultat gitt fra statsmodels-pakken. Merk her at det har blitt brukt MLE for å estimere parametere. https://www.statsmodels.org/dev/generated/statsmodels.tsa.arima_model. ARMA.html

2 Oppgave 2

2.1 a-b)

Ved å trekke ifra modellen(uten det hvite støyleddet) på den orginale tidsserien får vi residualene/feilene, resultatet er vist i figur(5). Fra plottet av ACF og PACF ser man at alt ligger under
95% konfidensintervallet for hvit støy, dette kan være en indikator på at modellen er god fordi
vi kun står igjen med hvit støy. MERK: Her har vi kun brukt ACF og PACF opp til lag h = 40 det
kan være at det ligger noe utafor dette(for eksempel at vi har korrelasjon mellom lag x_t, x_{t+100}),
dette gjelder også for det ACF og PACF i de tidligere oppgavene.

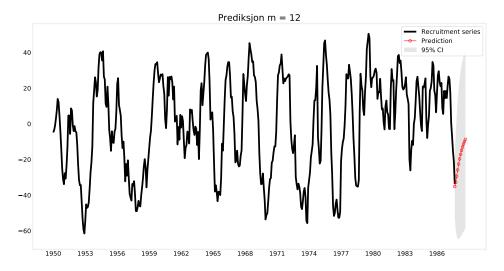

Figur 5: Plot av ACF og PACF av residualene.

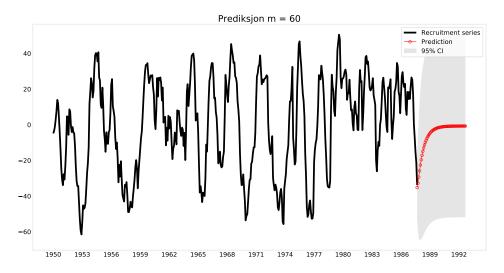
3 Oppgave 3

$3.1 \quad a-b$

Prediksjon har blitt gjort med statsmodels sin ARMA-predict funksjon i python. Resultatet med 12 steg prediksjon er vist i figure(6). Feilen konvergerer veldig fort til variansen av tidsrekken σ_x som vist i figur(7). Man kan også observere at prediksjonen konvergerer mot gjennomsnittet av tidsrekken.

Figur 6: Prediksjon med M = 12 måneder.

Figur 7: Prediksjon med M = 60 måneder. Her kan man se at feilen konvergerer mot variansen til tidsserien når man bruker høy m.

4 Appendix

```
from statsmodels.tsa.stattools import acf, pacf, ccf
from statsmodels.tsa.arima_process import arma2ma, arma2ar
           import numpy as np
            import matplotlib.pyplot as plt
            import pandas as pd
           import os
           import statsmodels as sm
           plt.style.use('fivethirtyeight')
           plt.rcParams['axes.facecolor']='white'
10
           plt.rcParams['savefig.facecolor']='white'
11
12
            plt.rcParams['axes.grid']='off'
13
            # Load data
           rec = pd.read_csv('data/rec.txt', delimiter='\t')
rec_df = pd.DataFrame(rec)
15
16
           time = np.copy(rec_df['year'])
17
            X = np.copy(rec_df['recruitment'])
18
```

Figur 8: Load files

```
def w_periodogram(x, dt = 1):
           """Windowed periodogram"""
           \#x = np.pad(x, (0,300), 'constant')
           N = len(x)
           n = np.arange(0,N,1)
           # Hann window
           window = (1/2)*(1 - np.cos(2*np.pi*n/(N-1)))
           U = (1/N)*np.sum(window**2)
           spectrum = np.abs(np.fft.fftshift(np.fft.fft(window*x)))**2
           spectrum *= (dt/(N*U))
11
           freq = np.fft.fftshift(np.fft.fftfreq(N, dt))
12
           return freq[int(N/2):], spectrum[int(N/2):]
13
14
15
       # Task A
16
17
       # Find periodogram
       freq, periodogram_X = w_periodogram(X)
18
19
20
       # Plot data
21
       fig, ax = plt.subplots(2,1)
22
       ax[0].plot(time, X, color = 'black')
ax[0].set_title('Recruitment series')
23
24
       ax[0].set_xlabel('Year')
25
       ax[0].set_ylabel('Recruitment')
26
       ax[1].plot(freq[2:]*12, periodogram_X[2:], color = 'black')
27
       ax[1].set_title('Periodogram(hann windowed)')
28
       ax[1].set_xlabel('Frequency $\Delta f =$ year')
29
       ax[1].set_ylabel('Power')
30
       ax[1] set_xticks([x for x in np arange(0, 6.5, 1/2)])
31
32
       plt.tight_layout()
       plt.savefig('rapport/task_a.pdf')
33
34
       plt.show()
35
36
       # Task B
37
38
       def remove_season(x):
39
           C = np.zeros(12)
           for m in range (0,12):
40
               C[m] = np.mean(x[m::12])
41
42
           # repeat C to create a periodic signal of equal length or longer than the
43
           repC = np.tile(C, int(np.ceil(len(x)/12)))
# compute residual (by subtracting periodic signal)
44
45
           X = x - repC[:len(x)]
46
           return X
47
       # Make stationary
49
50
       X_remseason = remove_season(X)
51
       plt.plot(time, X_remseason, color = 'black')
52
53
       plt.title('Recruitment series.')
54
       plt.tight_layout()
       plt.savefig('rapport/task_b.pdf')
55
56
       plt.show()
57
       # TASK C
58
       # make whitenoise Confidens intervall
60
61
       wt_line = 2*np.tile(1/np.sqrt(len(X_remseason)), 41)
62
63
       # Plot
64
      fig, ax = plt.subplots(2,1)
65
       # ax[0].plot(time, X_remseason)
# ax[0].set_title('Stasjonre tidsserien')
66
67
       ax[0].stem(acf(X_remseason))
68
                                                                                         Side 9 av 11
       ax[0].set_title('ACF')
69
70
       ax[0].plot(wt_line, '--', color = 'red', linewidth = 1); ax[0].plot(-wt_line, '--',
       color = 'red', linewidth = 1)
       ax[1].stem(pacf(X_remseason))
71
       ax[1].set_title('PACF')
72
       ax[1].plot(wt_line, '--', color = 'red', linewidth = 1); ax[1].plot(-wt_line, '--',
73
       color = 'red', linewidth = 1)
       plt.tight_layout()
```

```
# Oppgave 2
           # Task A
           # Create model.
           model = sm.tsa.arima_model.ARIMA(X_remseason, order=(2, 0, 0))
           model_fit = model.fit()
10
           # Get residuals
           res = model_fit.resid
11
12
           # Plot
13
           fig, ax = plt.subplots(3,1)
ax[0].plot(res, color = 'black')
14
15
           ax[0].set_title('Residuals')
16
           ax[1].stem(acf(res))
17
           ax[1].plot(wt_line, '--', color = 'red', linewidth = 1); ax[1].plot(-wt_line, '
18
       --', color = 'red', linewidth = 1)
           ax[1].set_title('ACF')
19
           ax[2].stem(pacf(res))
          ax[2].plot(wt_line, '--', color = 'red', linewidth = 1); ax[2].plot(-wt_line, '
21
       --', color = 'red', linewidth = 1)
22
           ax[2].set_title('PACF')
          plt.tight_layout()
23
24
          plt.savefig('rapport/task_2a.pdf')
25
           plt.show()
```

Figur 10: Task 2

```
# Oppgave 3
           # Task A
          year = 5
          M = 12*year # 12*2 months (2 years)
          forecast, stderr, conf_int = model_fit.forecast(steps = M)
          # Default: 95% konfidensintervall
11
          sliced_time = time
12
          sliced_X = X_remseason
13
          time_forecast = np.linspace(sliced_time[-1], sliced_time[-1] + M/12, M)
14
15
          # Plot
16
17
          plt.figure(figsize = [15,8])
          plt.plot(sliced_time, sliced_X, color = 'black', label = 'Recruitment series')
18
          plt.plot(time_forecast, forecast, '-o', mfc='none', color = 'red', linewidth = '
19
      1', label = 'Prediction')
          plt.fill_between(time_forecast, conf_int[:,0], conf_int[:,1], facecolor = (0, 0,
20
       1, 0.2), label = '95% CI')
          plt.xticks([x for x in np.arange(sliced_time[0], sliced_time[-1]+ M/12, 3)])
21
          plt.legend(loc = 'best')
22
          plt.title('Prediksjon m = %s'%M)
23
          plt.tight_layout()
24
          plt.savefig('rapport/task_33.pdf')
25
          plt.show()
26
27
```

Figur 11: Task 3

5 Referanser

Robert H. Shumway. *Time Series Analysis and its Applications*. Springer texts in statistics, fourth edition, 2017.